

CUIUS SUPRA DE FRATERNA DILECTIONE ET VITANDIS MALIS

PONTIANUS SANCTAE ET UNIVERSALIS ECCLESIAE EPISCOPUS, OMNIBUS RECTE
DOMINUM COLENTIBUS ET DIVINUM CULTUM AMANTIBUS SALUTEM. 1

5 Gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis: Haec verba, 2
carissimi, non hominum sunt, sed angelorum, et non humano sensu excogitata,
sed ab angelis in ortu salvatoris annuntiata, quibus indubitanter ab omnibus intel-
legi potest, quod non malae voluntatis, sed bonae pax sit a domino data. Unde et
dominus per prophetam loquitur dicens: Quam bonus Israel deus his, qui recto
sunt corde. Mei autem pene vacillavere pedes, pene effusi sunt gressus mei, quia
10 aemulatus sum contra iniquos pacem impiorum videns. De bonis vero ipsa per se
veritas ait: Beati mundo corde, quoniam ipsi deum videbunt.

Mundi enim non sunt corde, qui mala cogitant aut nociva adversus fratres suos, 3
quia nihil mali vult, qui fidelis est. Fidelis ergo homo magis amat audire, quae
oportet, quam dicere, quae non oportet. Et si quis fidelis est, videat ne mala lo-
15 quatur, aut cuiquam insidias ponat. In hoc ergo discernuntur filii dei et filii di-
aboli. Filii namque dei semper cogitant et agere contendunt, quae dei sunt, et
fratres indesinenter adiuvant et nulli nocere volunt, et filii diaboli econtra mala et 43r
nociva semper meditantur, quia opera eorum mala sunt. De quibus loquitur domi-
nus per Hieremiam prophetam dicens: Loquere iudicia mea cum eis super omni
malicia eorum. Propterea iudicio contendam adhuc vobiscum, ait dominus, et
20 cum filiis vestris disceptabo. Ecce ego fingam contra vos malum et cogito contra
vos cogitationem. Haec, fratres, valde sunt timenda et ab omnibus cavenda, quo-
niam, super quem iudicium dei ceciderit, non exiet impunitus. Et ideo un-
usquisque praevideat, ne hoc machinetur aut agat in fratrem, quod ipse pati
25 noluerit, et nec in suspicionem veniat homo fidelis, ut dicat aut faciat ea, quae
pati non vult.

Unde suspectos aut inimicos aut facile litigantes, et eos, qui non sunt bonae 4
conversationis, aut quorum vita est accusabilis, et qui rectam non tenent et docent
fidem, accusatores et antecessores nostri apostolica repulerunt auctoritate, et nos
30 submovemus atque temporibus futuris excludimus, ne libenter labi possint, quos
nos tenere et salvare debemus, ne, quod absit, praedictum iudicium notandum
super utrosque veniat et nos eorum vitio, quod deus avertat, pereamus.

Scriptum est enim: Rectorem te posuerunt. Curam illorum habe, ut laeteris 5
propter illos et ornamentum gratiae accipias et coronam et dignationem conse-
35 quaris conrogationem. Verbum enim nequam immutabit cor, ex quo quattuor
partes oriuntur: bonum et malum, vita et mors, et dominatrix eorum est studia
longa. Pro talibus praedicti vitandi admodum sunt, et priusquam praedictae enu-
cleatim examinentur opiniones et ab alienis alieni inveniantur, non sunt suscipi-
endi, quoniam sacrificium salutare est attendere mandatis et discedere ab omni
40 iniquitate. Beneplacitum est domino recedere ab iniquitate et laudatio recedere ab
iniustitia, quoniam scriptum est: Dilige proximum et coniunge fidem cum illo,
quoniam, si denudaberis absconsa illius, non persequeris post eum. Sicut enim
homo, qui perdit amicum suum, sic qui perdit amicitiam proximi sui, et sicut qui
dimittit avem de manu sua, sic qui dereliquisti proximum tuum, et non eum

27 Unde suspectos] *in margin*: De accusatoribus 29 et¹] *expunged* 31 praedictum] *added in margin* 33 Rectorem] *Rec***torem* 34 et¹] *added* 43 amicum] *corrected from inimicum qui² corrected from quid* 44 qui] *corrected from quae*

capies. Non illum sequaris, quoniam longe abest. Effugit enim quasi caprea de 45
 laqueo, quoniam vulnerata est anima eius. Ultra eum non poteris colligaris, et
 maledicta est concordatio. Denudare autem amici mysteria deperatio est animae
 infidelis. Annuens oculo fabricat iniqua, et nemo eum abiciet. In conspectu oculo-
 rum tuorum conculcabit os suum et super sermones tuos admirabitur. Novissime
 autem pervertet os suum et in verbis tuis dabit scandalum. Multa audivi et non 50
 coaequavi ei et dominus odiet illum. Qui in altum mittit lapidem, super eius caput
 cadit, et plagis dolosi dividet vulnera. Quoniam qui fodit foveam, incidit in illam,
 et qui statuit lapidem proximo, offendet in eo, et qui laqueum alii ponit, peribit in
 illo. Facienti nequissimum consilium super ipsum devolvetur, et non cognoscet,
 unde adveniet illi. Illusio et improprius superborum et vindicta sicut leo insidi- 55
 abitur illi. Laqueo peribunt, qui oblectantur casu iustorum. Dolor autem consumet
 illos, antequam moriantur. Ira et furor utraque exsecrabilia, et vir peccator conti-
 nens erit illorum. Qui vindicari vult, a deo inveniet vindictam, et peccata illius
 servans servabit. Relinque proximo tuo nocenti te, et tunc deprecanti tibi peccata
 solventur. Homo homini servat iram, et a deo quaerit medelam? In hominem sim- 60
 ilem sibi non habet misericordiam et de peccatis suis deprecatur altissimum? Ipse,
 dum caro sit, servat iram et propitiationem petit a deo? Quis exorabit pro delictis
 illius? Memento novissimorum et desine inimicari, tabitudo enim et mors immin-
 uunt mandatis. Memorare timorem dei, et non irascaris proximo. Memorari testa-
 menti altissimi et despice [ignorantiam proximi. Abstine te, et minues peccata. 65
 Homo enim iracundus incendit litem, et vir peccator turbabit amicos, et in medio
 pacem habentium immittet inimicitiam. Secundum enim ligna silvae, sic ignis
 exardescit, et secundum virtutem hominis iracundia illius erit, et secundum sub-
 stantiam suam exaltabit iram suam. Certamen festinatum incendet ignem, et lis
 festinans effundet sanguinem et lingua festinans adducet mortem. Si sufflaveris, 70
 quasi ignis ardebit, et si spueris super illam, exstinguetur et utraque ex ore profi-
 ciscuntur. Susurro et bilinguis maledictus, multos enim turbavit pacem habentes.
 Lingua tertia multos commovit et dispersit illos a gente in gentem. Civitates mun-
 nitas divitum destruxit et domos magnatorum effodit, virtutes populorum concidit
 et gentes fortes dissolvit. Lingua tertia mulieres eiecit et privavit illas de la- 75
 boribus suis. Qui respicit illam, non habebit requiem nec habitabit cum requie.
 Flagelli plaga livorem facit, plaga autem linguae comminuit ossa. Multi ce-
 ciderunt in ore gladii, sed non sic, quomodo, qui interierunt per linguam suam.
 Beatus, qui tectus est a lingua nequam, et qui in iracundiam illius non transivit et
 qui non attraxit iugum eius et vinculis illius non est ligatus. Iugum enim illius 80
 iugum ferreum est et vinculum illius vinculum aereum est. Mors illius mors neq-
 uissima, et utilis potius inferus quam illa. Perseverantia illius non permanebit, sed
 obtinebit vias iniustorum, et flamma sua non comburet iustos. Qui derelinquunt
 deum, incidunt in illam, et exardescet in illis et non exstinguetur, et immittetur in
 illos quasi leo et quasi pardus laedet illos. Sepi aures tuas spinis et noli audire 85
 linguam nequam, et ori tuo facito ostia et seras auribus tuis. Aurum tuum et ar-
 gentum confla, et verbis tuis facito stateram et frenos ori tuo rectos, et attende, ne
 forte labaris in lingua tua et cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi, et
 sit casus tuus insanabilis in mortem. Non tardes converti ad dominum, et ne ne
 differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius, et in tempore vindictae dis- 90

43v

45 caprea] *corrected from capra* 46 colligaris] *corrected from coligari* 47 deperatio] *alternative in margin: vel desperatio* 52 qui¹] *added* incidit] *et incidit before correction (et expunged)* 53 alii] *corrected from alio* 56 peribunt] *corrected from peribit* 72 turbavit] *corrected from turbabit* 75 privavit] *corrected from privabit* 89 ne²] *added*

perdet te. Noli anxius esse in divitiis iniustis, nihil enim proderunt tibi in die ob-
ductionis et vindictae. Non ventiles te in omnem ventum, et non eas in omni via.
Sic enim peccator probatur duplici lingua. Esto firmus in via dei, et in veritate
sensus tui ut scientia, et prosequatur te verbum pacis et iustitiae. Esto mansuetus
95 ad audiendum verbum, et intellegas, et cum sapientia fer responsum verum. Si est
tibi intellectus, responde proximo, sin autem manus tua super os tuum, ne capiaris
in verbo indisciplinato et confundaris. Honor et gloria in sermone sensati, lingua
imprudens subversio ipsius. Non appelleris susurro, et lingua tua capiaris et
confundaris. Super furem enim est confusio et poenitentia, et denotatio pessima
100 super bilinguem, susurratori autem odium et inimicitia et contumelia. Iustifica
pusillum et magnum similiter. Noli fieri pro amico inimicus proximo. Im-
properium enim et contumeliam malus hereditabit et omnis peccator invidus et
bilinguis. Non te extollas in cogitatione animae tuae velut taurus, ne forte elidatur
virtus tua per stultitiam, et folia tua comedet et fructus tuos perdet, et relinqueris
105 velut lignum aridum in heremo. Anima enim nequam disperdit, qui se habet, et in
gaudium inimici dat illum et deducit in sortem impiorum.

Karissimi, oppressos erigere studete et necesse habentes semper adiuvate, quo-
niam qui fratrem afflictum relevat, appraehensum eripit, merentem consolatur, ab
illo sibi retribui, cui totum impendit, non dubitet, qui ait: Quod uni ex minis meis
110 fecistis, mihi fecistis. Taliter enim bona indesinenter agere studete, ut fructum
boni operis et hic consequamini, et in futuro gratia dei perfruamini, quatenus cae-
lestis regni aulam introire postea mereamini.

Data III Kl. Mai. Severo et Quintiano vv. cc. conss.

7